

PÖÖRDUMINE**Kirikute ja koguduste seaduse muudatustega seoses (570 SE)**

Lugupeetud Ülle Madise

Pöördun Teie poole seoses Kirikute ja koguduste seaduse muutmisega, mille Riigikogu võttis vastu 9. aprillil 2025. Antud seadus loob aluse usuliste ühenduste ja usuliste ühingute sundlõpetamiseks ning seab ohtu Eesti Kristliku Õigeusu Kiriku (EKÕK) ja Pühtitsa kloostri edasise tegutsemise.

Minu hinnangul on tegemist põhiseadusvastase normiga, mis rikub usuvabadust (PS § 40), mittediskrimineerimise põhimõtet (PS § 12) ja proportsionaalsuse nõuet (PS § 11). Seadus sekkub kiriku siseküsimustesse, muutes kanoonilised sidemed Moskva Patriarhaadiga seadusevastaseks ning survestades usulisi ühendusi muutma oma kuuluvust kiriklikus mõttes. Seadus võeti vastu ilma piisava mõjuanalüüsita ning ilma selge arusaamiseta selle rakendamise tagajärgedest usuliste ühenduste ja nende liikmete jaoks. Rakendatud on äärmuslikke meetmeid, mis ei ole proportsionaalsed ega põhjendatud.

Seoses eeltooduga palun Teie õiguslikku hinnangut vastu võetud seaduse muudatustele. Täpsemalt palun hinnata seaduse vastavust Eesti Vabariigi põhiseadusele ning rahvusvaheliste inimõiguste standarditele.

Eriti palun Teil pöörata tähelepanu ning anda õiguslik hinnang järgmistele küsimustele:

- Kas seadus rikub usuvabadust, luues alused ühenduste lõpetamiseks ilma objektiivse ohuhinnanguta;
- Kas valitud meede – usuliste ühenduste sundlõpetamine – on vajalik ja proportsionaalne meede riigi julgeoleku eesmärkide saavutamiseks;
- Kas seaduse sõnastus (nt „märkimisväärse mõjuga isik“) on piisavalt õigusselge;
- Kas seadus diskrimineerib konkreetset usuvoolu või usulist kuuluvust.

EKÕK ja Pühtitsa klooster ei ole kunagi rikkunud Eesti seadusi ja ei ole ohuks riigi julgeolekule. Tegemist on institutsioonidega, mille tegevus on olnud rahumeelne ja pühendunud Eesti ühiskonna teenimisele. Seega on põhjust arvata, et seadus on suunatud konkreetse usulise grupi vastu ja seab nad õigustamatult haavatavasse olukorda.

Palun, et Te hindaksite seaduse kooskõla Eesti Vabariigi põhiseaduse ja rahvusvaheliste inimõiguste seadustega ja praktikatega ning vajadusel teeksite Riigikogule ettepaneku selle muutmiseks või tühistamiseks.

Austusega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Jana Toom

Euroopa Parlamendi liige